

УДК 351/354

Мануїлова Катерина Віталіївна

*доктор наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Одеський національний технологічний університет*

Manuilova Kateryna

*Doctor of Science in Public Administration,
Associate Professor of the Department of Public Management and Administration
Odesa National Technological University
ORCID: 0000-0002-0721-7232*

Колеснікова Катерина Семенівна

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Одеський національний технологічний університет*

Kolesnikova Kateryna

*PhD in Economics, Associate Professor of the
Department of Public Management and Administration
Odesa National Technological University
ORCID: 0000-0001-6954-6819*

Норчук Юрій Володимирович

*кандидат психологічних наук, підполковник,
доцент кафедри управління повсякденною діяльністю підрозділів
Військова академія*

Norchuk Yuriy

*PhD in Psychology, Lieutenant Colonel,
Associate Professor of the Department of Management of Daily Activities of Units
Military Academy
ORCID: 0000-0003-0850-2278*

DOI: 10.25313/2617-572X-2024-2-9672

МЕХАНІЗМИ ЗАСТОСУВАННЯ CROWD-ТЕХНОЛОГІЙ У МІСЦЕВИХ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВАХ

MECHANISMS FOR APPLYING CROWD TECHNOLOGIES IN LOCAL CIVIC INITIATIVES

Анотація. Вступ. Місцеві громадські ініціативи важливі для розвитку демократії, однак часто стикаються з проблемою обмежених ресурсів. Використання crowd-технологій може бути відповіддю на цю проблему, проте crowd-технології потребують додаткового дослідження та аналізу їх ефективності.

Мета статті полягає у з'ясуванні потенціалу механізму застосування crowd-технологій у місцевих громадських ініціативах.

Матеріали та методи. Дослідження ґрунтується на джерелах:

- 1) Нормативно-правове забезпечення електронного урядування.
- 2) Аналітичні записки Національного інституту стратегічних досліджень щодо стану розвитку громадянського суспільства в Україні.
- 3) Дослідження вітчизняних та зарубіжних дослідників у сфері місцевого самоврядування, громадянського суспільства та використання crowd-технологій.
- 4) Матеріали сайтів місцевих громадських ініціатив у різних країнах.

Під час дослідження застосовувалися наукові методи, такі як узагальнення наукових джерел для отримання вичерпної інформації про сучасні тенденції розвитку громадянського суспільства та е-урядування в Україні. Це дозволило сформулювати висновки про потенціал використання crowd-технологій у місцевих громадських ініціативах.

Крім того, був застосований компаративний аналіз для порівняння використання crowd-технологій у різних країнах та для визначення переваг і можливостей використання таких технологій в різних соціокультурних та політичних контекстах.

Ці методи допомогли систематизувати та представити інформацію зрозуміло та переконливо.

Результати. В Україні спостерігається зростання активності громадян у формуванні державної політики через використання crowd-технологій. Ці технології сприяють розвитку громадянського суспільства, роблячи участь у керуванні більш доступною та прозорою. Приклади успішного використання цих технологій підтверджують їх потенціал для залучення громадськості до місцевих ініціатив. Однак важливо враховувати переваги та обмеження цих механізмів. Використання crowd-технологій може сприяти підвищенню громадської участі, ефективності та прозорості управління, сприяючи зміцненню демократії та розвитку громадянського суспільства. Однак для успішного впровадження цих ініціатив необхідно навчання та підтримка учасників громадських ініціатив, ефективний контроль та моніторинг результатів.

Перспективи. Перспективними напрямками подальших досліджень є аналіз впливу crowd-технологій на активність громадян і з'ясування перешкод та ризиків їх використання в Україні. Ці наукові розвідки спрямовані на покращення та оптимізацію використання crowd-технологій, що стимулюють залучення громадян до управління та розвитку громадянського суспільства в Україні.

Ключові слова: місцеве самоврядування, crowd-технології, громадські ініціативи, Україна, електронне урядування.

Summary. Introduction. Local civic initiatives are crucial for the development of democracy, yet they often encounter the challenge of limited resources. The utilization of crowd technologies may offer a solution to this problem; however, crowd technologies require further research and analysis of their effectiveness.

Purpose. The aim of the article is to explore the potential of utilizing crowd technologies in local civic initiatives.

Materials and methods. The research is based on the following sources:

- 1) Normative and legal framework of e-governance.
 - 2) Analytical notes from the National Institute for Strategic Studies on the state of civil society development in Ukraine.
 - 3) Studies by domestic and foreign researchers in the field of local self-government, civil society, and the use of crowd technologies.
- Materials from websites of local civic initiatives in various countries.

During the research, scientific methods were applied, such as synthesizing scientific sources to obtain comprehensive information on contemporary trends in the development of civil society and e-governance in Ukraine. This allowed formulating conclusions regarding the potential of using crowd technologies in local civic initiatives.

Additionally, a comparative analysis was employed to compare the use of crowd technologies in different countries and to identify advantages and opportunities for using such technologies in various socio-cultural and political contexts.

These methods facilitated the organization and presentation of information in a clear and persuasive manner.

Results. In Ukraine, there is a growing citizen engagement in shaping state policy through the utilization of crowd technologies. These technologies contribute to the development of civil society by making participation in governance more accessible and transparent. Successful examples of using these technologies confirm their potential to engage the public in local initiatives. However, it is important to consider both the advantages and limitations of these mechanisms. The use of crowd technologies can promote increased civic participation, efficiency, and transparency in governance, thereby strengthening democracy and civil society development. However, for successful implementation of these initiatives, it is necessary to provide training and support for participants in public initiatives, as well as ensure effective monitoring and control of results.

Discussion. Promising directions for further research include analyzing the impact of crowd technologies on citizen engagement and identifying barriers and risks to their use in Ukraine. These scholarly investigations are aimed at improving and optimizing the utilization of crowd technologies that foster citizen participation in governance and the development of civil society in Ukraine.

Key words: local self-government, crowd technologies, civic initiatives, Ukraine, e-governance.

Постановка проблеми. У сучасному світі, на тлі посилення цифрової трансформації та зростання зацікавленості громадян у справах, що стосуються їх місцевих громад, використання crowd-технологій в місцевих громадських ініціативах стає все більш актуальним.

Використання crowd-технологій, які базуються на залученні великої кількості людей для спільного вирішення завдань чи реалізації проєктів, може стати потенційним рішенням для цієї проблеми. Такі технології відкривають можливість широкого залучення громадян до участі у проєктах, надаючи їм можливість висловити свої ідеї, впливати на прийняття рішень та на події у своїй громаді.

Проте, незважаючи на потенційні переваги, існують певні виклики щодо впровадження crowd-технологій у місцевих громадських ініціативах. Наприклад, необхідність вивчення та аналізу ефективності цих технологій у конкретних громадах, а також потреба в розробці доступних та зрозумілих онлайн-платформ для максимального залучення громадян.

Отже, актуальною проблемою є необхідність дослідження потенціалу та ефективності використання crowd-технологій у місцевих громадських ініціативах, а також вдосконалення існуючих механізмів їх застосування для оптимізації управління місцевими громадами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі аспекти використання crowd-технологій у публічному управлінні містом вже досліджувалися вітчизняними та зарубіжними дослідниками. Є. Бородин, Н. Піскоха та Г. Демощенко довели, що кожній громаді потрібен індивідуальний підхід щодо цифровізації місцевого самоврядування [1, с. 95]. Л. Нікітенко підкреслила необхідність експертного аналізу при використанні краудсорсингових технологій у публічному управлінні містами в контексті цифровізації та децентралізації влади в Україні [2, с. 36]. На думку Т. Пендальчука краудсорсинг є інструментом партисипаторної демократії та стратегічного менеджменту у сфері публічного управління, що передбачає надання реальної влади народу в інформаційному суспільстві [3, с. 93]. І. Динник наголосила на ефективності краудсорсингу як «громадянського опору» щодо державних практик та ініціатив [4, с. 119]. Васильковський О. Т. відзначив, що за наявності державної підтримки та залучення додаткових фінансових ресурсів, краудсорсинг може стати ключовою технологією управління, що сприятиме злагодженій співпраці між владою та громадськістю та впровадженню інноваційних ініціатив [5, с. 27]. Карла Кавіціоло Флорес і Дені Алькідес Резенде акцентували на важливості стратегічного використання краудсорсингу, яке сприяє збиранню різноманітної інформації від різних учасників електронної участі та дозволяє їм активно співпрацювати з урядом, щоб спільно розв'язувати ключові питання прийняття рішень [6]. Регіна Ленарт-Гансінець підкреслила, що сучасні муніципальні органи в усьому світі активно використовують хмару краудсорсингу, зокрема у рамках ініціативи для відповіді на потреби громадян, обміну знаннями та відкритого діалогу з громадськістю [7]. Гілберто Марцано, Йоанна Лізут, Луїс Оча Сігуенсія наголосили на значному потенціалі міських краудсорсингових ініціатив, які сприяють підвищенню якості життя, безпеки та участі громадян [8, с. 546].

Проте, подальшого дослідження потребує застосування механізмів використання crowd-технологій у місцевих громадських ініціативах.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Мета статті полягає у з'ясуванні потенціалу механізму застосування crowd-технологій у місцевих громадських ініціативах. Для досягнення мети потрібно вивчити можливості, переваги, обмеження та шляхи подолання застосування crowd-технологій для залучення громадян до управління місцевими громадами. Проаналізувати найбільш успішні проекти з використанням crowd-технологій у різних країнах. Розробити рекомендації щодо створення доступних онлайн-платформ для залучення громадян до участі в місцевих громадських ініціативах в Україні.

Матеріали і методи. Дослідження ґрунтується на джерелах:

- 1) Нормативно-правове забезпечення електронного урядування.
- 2) Аналітичні записки Національного інституту стратегічних досліджень щодо стану розвитку громадянського суспільства в Україні.
- 3) Дослідження вітчизняних та зарубіжних дослідників у сфері місцевого самоврядування, громадянського суспільства та використання crowd-технологій.
- 4) Матеріали сайтів місцевих громадських ініціатив у різних країнах.

Під час дослідження застосовувалися наукові методи, такі як узагальнення наукових джерел для отримання вичерпної інформації про сучасні тенденції розвитку громадянського суспільства та е-урядування в Україні. Це дозволило сформулювати висновки про потенціал використання crowd-технологій у місцевих громадських ініціативах.

В процесі здійснення дослідження був застосовано компаративний аналіз для порівняння використання crowd-технологій у різних країнах та для визначення переваг і можливостей використання таких технологій в різних соціокультурних та політичних контекстах.

Ці методи допомогли систематизувати та представити інформацію зрозуміло та переконливо.

Виклад основного матеріалу. Результати аналізу сучасних тенденцій у розвитку громадянського суспільства в Україні свідчать про стійке збільшення активності громадян та їх впливу на формування державної політики [9, с. 6; 10, с. 102; 11]. Ця ситуація створює сприятливі умови для використання crowd-технологій у місцевих громадських ініціативах, що може сприяти залученню широкого кола громадян до активної участі у керуванні своєю територіальною громадою [12].

Ще однією значущою тенденцією є запровадження е-урядування в Україні, що сприяє підвищенню його ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів влади [13].

Отже, crowd-технології мають великий потенціал для використання у місцевих громадських ініціативах, особливо у контексті розвитку громадянського суспільства та електронного урядування. Вони сприяють підвищенню ефективності, відкритості та прозорості управління, а також забезпечують більшу участь громадян у процесах прийняття рішень.

У сучасному світі існує безліч прикладів успішного використання crowd-технологій у місцевих громадах різних країн. Наведемо кілька успішних прикладів у таблиці 1.

Ці приклади показують, як використання crowd-технологій сприяє залученню громадськості до процесу управління та прийняття рішень у місцевих громадах різних країн.

Таблиця 1

Приклади успішних проектів застосування crowd-технологій у місцевих
громадських ініціативах у світі

Назва проекту/ країна	Опис
FixMyStreet Велика Британія	Платформа для повідомлення місцевим органам влади про проблеми в місцевості, такі як ями на дорозі чи розбите освітлення, що сприяє покращенню комунікації та вирішенню проблем.
Decide Madrid Іспанія	Онлайн-платформа, де мешканці можуть вносити пропозиції та голосувати за проекти, які мають бути реалізовані у їхній місцевості.
Open Seoul Південна Корея	Ініціатива залучення громадськості до урбаністичного планування та прийняття рішень за допомогою онлайн-платформи для збору ідей та коментарів.
Reykjavik Better Reykjavik Ісландія	Платформа для внесення пропозицій щодо покращення міста та голосування за найпопулярніші ідеї, яка використовується міською владою для прийняття рішень.
Participatory Budgeting Бразилія, Індія	Підхід, що передбачає виділення частини бюджету міста на проекти, обрані мешканцями, для їхнього безпосереднього впливу на розподіл фінансових ресурсів та розвиток міста.

Джерело: узагальнено авторами на основі: [14; 15; 16; 17; 18; 19]

Використання crowd-технологій у місцевих громадських ініціативах має численні переваги, але також і обмеження, які потрібно урахувати:

До переваг слід віднести наступне:

1. Crowd-технології технології відкривають унікальні можливості для кожного громадянина впливати на формування стратегій та програм розвитку свого регіону. Шляхом сприяння взаємодії та обміну ідеями між учасниками, crowd-технології розширюють обґрунтованість ухвалених рішень, що сприяє успішнішому розвитку громад [20].

2. Crowd-технології спрощують збір та аналіз інформації шляхом залучення великої кількості учасників, що призводить до швидшого та більш об'єктивного оцінювання ситуації. Це дозволяє враховувати різноманітні погляди та думки громадян з різних соціальних, економічних та культурних середовищ. Крім того, за допомогою crowd-технологій можна легко створити інструменти для автоматизованого аналізу даних та відгуків, що дозволяє зосередитися на ключових питаннях та швидше реагувати на зміни в суспільстві. Такий підхід сприяє більш ефективному прийняттю рішень та реалізації проектів, оскільки враховує широкий спектр думок та потреб громадян.

3. Онлайн-платформи дозволяють зробити участь у громадських ініціативах доступною для різних соціальних груп і регіонів, розширюючи можливості участі громадян у процесах прийняття рішень. Ці платформи створюють віртуальне середовище, де кожен має можливість висловити свою думку, незалежно від соціального статусу, географічного положення чи матеріального стану. Такий підхід сприяє залученню широкого кола учасників та різноманітності поглядів, що забезпечує більшу представленість інтересів різних груп населення та покращує якість ухвалюваних рішень. Крім того, доступність онлайн-платформ дозволяє впроваджувати ініціативи в будь-якому регіоні країни,

незалежно від його географічного розташування, що забезпечує рівні умови для участі всіх громадян у формуванні майбутнього своєї країни.

4. Crowd-технології сприяють забезпеченню відкритості та прозорості процесів сприяє збільшенню довіри громадян до владних структур та громадських ініціатив. Чим більш прозорими є дії владних органів та ініціатив, тим більшою є віра громадян у правильність прийнятих рішень та їх спрямованість на благо суспільства. Прозорість в процесах управління дозволяє громадянам бути впевненими, що їхні інтереси беруться до уваги та враховуються при прийнятті рішень. Крім того, відкритість процесів сприяє зменшенню корупції та впливає на підвищення рівня ефективності управління, оскільки вона створює умови для більшої відповідальності перед суспільством та забезпечує контроль за діяльністю владних структур. Такий підхід сприяє побудові довірчих відносин між владою та громадянами, що є важливим аспектом у формуванні стабільного та розвинутого суспільства.

До обмежень використання Crowd-технології та можливих засобів подолання цих обмежень слід віднести наступне:

1) Нерівномірний доступ до Інтернету може виключити певні групи населення з участі у громадських ініціативах, обмежуючи їх можливості спілкування, взаємодії та впливу на прийняття рішень. Це особливо стосується людей, які проживають у віддалених або низько розвинених регіонах, а також окремих етнічних груп, людей похилого віку, людей з обмеженими фізичними можливостями та сімей з низьким доходом. Для розширення доступу до Інтернету в цих груп населення можна здійснити через наступні заходи:

– Розвиток інфраструктури Інтернету в сільських та віддалених районах, включаючи будівництво і розвиток мереж та доступ до супутникового Інтернету.

- Надання субсидій або знижок на послуги Інтернету для малозабезпечених груп населення.
- Створення громадських точок доступу до Інтернету у сільських районах, бібліотеках, центрах комунікацій та інших громадських місцях.
- Розвиток мобільного Інтернету та забезпечення доступу до нього шляхом розширення мереж 3G, 4G та 5G.
- Проведення навчальних програм з цифрової грамотності для груп населення, які мають обмежений доступ до Інтернету.
- Співпраця з місцевими телекомунікаційними компаніями та постачальниками послуг Інтернету для реалізації програм з розширення доступу.

2) Використання онлайн-платформ може порушити конфіденційність та безпеку особистих даних. Щоб гарантувати захист конфіденційності та безпеки особистих даних на онлайн-платформах, необхідно:

Використання складних паролів та двофакторної аутентифікації для входу на платформу, з метою зниження ризику несанкціонованого доступу.

Забезпечення шифрування даних під час їх передачі та зберігання на серверах платформи, щоб уникнути їх перехоплення або несанкціонований доступ.

Чітка та доступна політика конфіденційності, де визначено, яким чином використовуватися зібрані дані та як будуть захищені особисті дані користувачів.

Проведення регулярних аудитів систем безпеки платформи для виявлення та усунення потенційних вразливостей.

Обмеження доступу до особистих даних лише необхідним працівникам та встановлюйте системи контролю доступу.

Забезпечення регулярного оновлення програмного забезпечення платформи та використання оновленої версії для запобігання використанню застарілих версій з відомими вразливостями.

Надання користувачам інформацію та навчання з питань кібербезпеки може допомогти виявляти потенційні загрози та діяти безпечно в онлайн-середовищі.

Ці заходи допоможуть забезпечити більшу конфіденційність та безпеку особистих даних на онлайн-платформах, знижуючи ризик їхнього несанкціонованого використання або розголошення.

Врахування переваг і обмежень допомагає ефективно використовувати crowd-технології для підтримки місцевих громадських ініціатив.

Щоб ефективно використовувати crowd-технології в місцевих громадських ініціативах уряду України потрібно:

1. Розробка простих та доступних онлайн-платформ сприяє активнішій участі в дискусіях і ініціативах незалежно від рівня технічних навичок або місця проживання. Спеціалізовані групи

можуть залучати різні соціальні, етнічні та культурні групи, забезпечуючи різноманітність думок. Легкість доступу і можливість участі в будь-який час приваблює багатьох, особливо тих, хто обмежений у можливостях традиційної участі. Розповсюдження інформації через соціальні мережі та інші канали сприяє залученню нових учасників і збільшує вплив. Відкриті дискусії та обмін інформацією забезпечують прозорість прийняття рішень, що підвищує рівень участі громадськості та сприяє демократичному процесу прийняття рішень.

2. Забезпечення доступної інформації про процеси прийняття рішень підвищить довіру громадян до влади й активізує їх участь. Громадяни більш довіряють владі, яка відкрито демонструє свою діяльність та розміщує інформацію про рішення та їхні наслідки, що сприяє відчуттю прозорості та відповідальності у владних структурах. Доступ до інформації про процеси прийняття рішень робить їх зрозумілішими для громадян, що сприяє їхній активній участі в громадських обговореннях та голосуваннях. Відкритість та доступність інформації дозволяють громадянам критично оцінювати прийняті рішення та вносити конструктивні пропозиції для поліпшення управління. Отже, забезпечення доступної інформації про процеси прийняття рішень є ключовим елементом для зміцнення демократії, залучення громадян до участі у громадському житті та підвищення довіри до владних структур.

3. Організація навчальних заходів та надання підтримки учасникам є важливими для того, щоб збільшити їхню активну участь та вплив на процеси прийняття рішень. Це включає проведення тренінгів, семінарів, вебінарів та інших форм навчання, які допомагають учасникам краще розуміти процеси прийняття рішень та їх вплив на суспільство. Підтримка учасників може включати консультації, надання інформаційних матеріалів, створення мережі підтримки та доступ до ресурсів, що допомагають їм ефективно впливати на прийняття рішень. Ці заходи сприятимуть підвищенню рівня обізнаності, розвитку навичок та мотивації учасників, що підвищить їхню активну участь у громадських процесах та збільшить їх вплив на прийняття рішень.

4. Організація навчальних заходів та надання підтримки учасникам є важливими для того, щоб збільшити їхню активну участь та вплив на процеси прийняття рішень. Це включає проведення тренінгів, семінарів, вебінарів та інших форм навчання, які допомагають учасникам краще розуміти процеси прийняття рішень та їх вплив на суспільство. Підтримка учасників може включати консультації, надання інформаційних матеріалів, створення мережі підтримки та доступ до ресурсів, що допомагають їм ефективно впливати на прийняття рішень. Ці заходи сприятимуть підвищенню рівня обізнаності, розвитку навичок та

мотивації учасників, що підвищить їхню активну участь у громадських процесах та збільшить їх вплив на прийняття рішень.

5. Створення можливостей для громадян висловлювати свої погляди та брати активну участь у дискусіях є важливим кроком для забезпечення захисту їхніх інтересів у процесі прийняття рішень. Це означає створення відкритих форумів, публічних обговорень, інтерактивних платформ та інших механізмів, які дозволяють громадянам вільно висловлювати свої думки, пропозиції та концепції. Поширення цих можливостей різними каналами комунікації, включаючи інтернет, традиційні ЗМІ та спеціальні платформи для громадських обговорень, забезпечить широкий доступ до участі для всіх зацікавлених осіб. Такий підхід підтримує принципи демократії та громадянської участі, забезпечуючи гармонійний та рівний процес формування рішень, який враховує різноманітність поглядів та потреб громадян.

6. Постійний моніторинг і оцінка результатів є важливими етапами для досягнення максимального впливу та ефективності ініціатив. Це включає систематичне відстеження виконання проектів,

аналіз даних та оцінку їхнього впливу на цільову аудиторію. Моніторинг допомагає виявляти можливі проблеми та вчасно коригувати стратегії. Аналіз даних дозволяє оцінити ефективність заходів і їхній вплив на середовище. Це забезпечує відкритість і довіру в роботі та дозволяє вдосконалювати стратегії для досягнення цілей проекту. Таким чином, постійний моніторинг і оцінка результатів є важливими для успішного управління проектами (рис. 1).

Створення онлайн-платформ для підтримки місцевих громадських ініціатив в Україні сприятиме активній участі громадян, сприяючи розвитку місцевої демократії та збільшенню громадянської активності. Нижче наведені рекомендації щодо створення таких доступних онлайн-платформ, що сприятимуть залученню громадян до участі в місцевих громадських ініціативах в Україні (рис. 2).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Використання crowd-технологій в місцевих громадських ініціативах в Україні сприятиме подальшому розвитку демократії, громадянського суспільства, е-урядування, збільшенню участі громадян, підвищенню ефективності та прозорості управління. Однак необхідна ретельна підготовка, навчання,

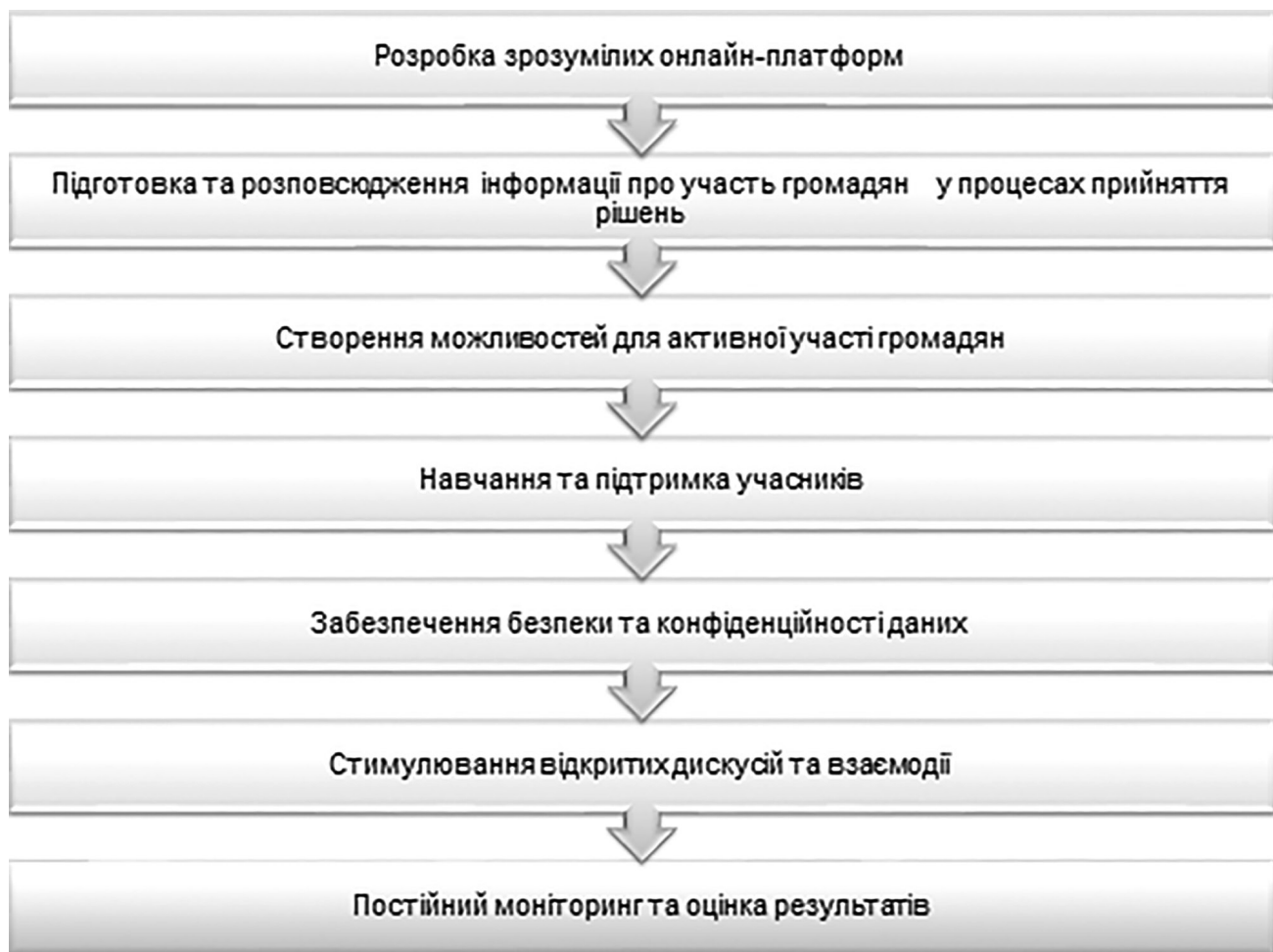

Рис. 1. Кроки запровадження crowd-технологій для підтримки місцевих громадських ініціатив
Джерело: розроблено автора

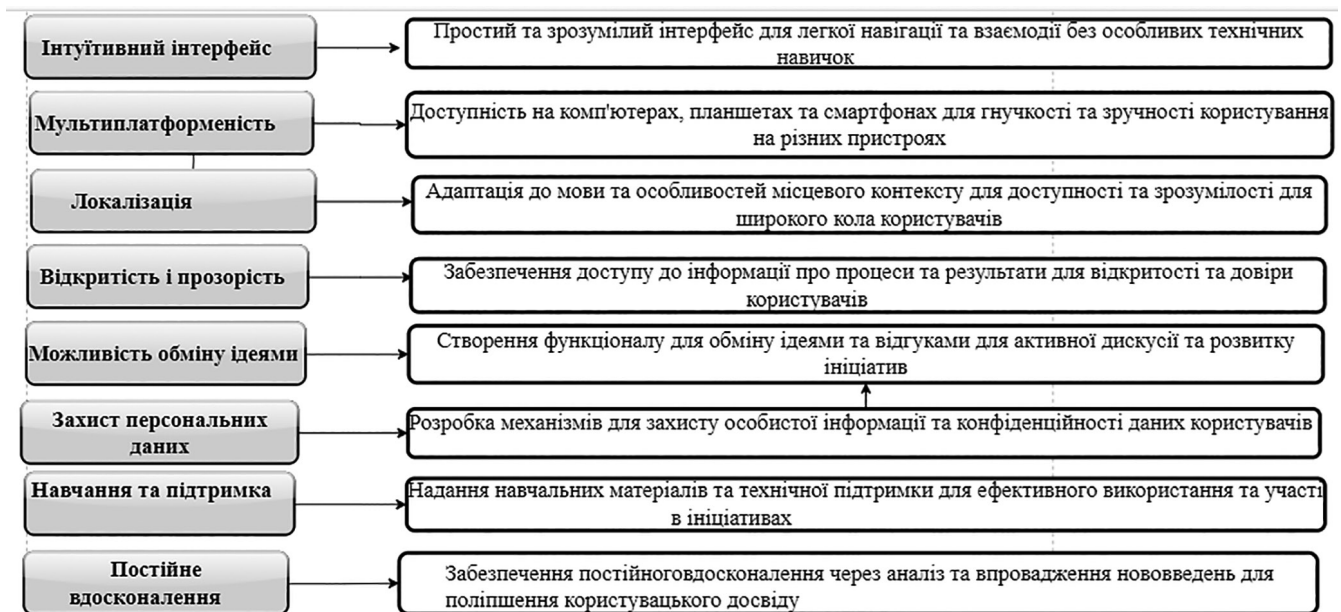

Рис. 2. Вимоги щодо створення онлайн-платформ для залучення громадян до участі в місцевих громадських ініціативах в Україні

Джерело: розроблено автора

підтримка учасників і контроль результатів для успішного впровадження цих технологій, що сприяє розвитку громадянського суспільства та електронного урядування, збільшенню участі громадян, підвищенню ефективності та прозорості управління, що сприяє демократії.

Перспективними напрямками подальших досліджень є оцінка впливу crowd-технологій на

рівень участі громадян, подальший поглиблений аналіз перешкод та ризиків, використання crowd-технологій та електронного урядування в Україні. Ці дослідження сприятимуть подальшому розвитку та оптимізації використання crowd-технологій, що сприяють підвищенню участі громадян у процесах управління та розвитку громадянського суспільства в Україні.

Література

1. Бородін Є., Піскоха Н., Демошенко Г. Проблеми і переваги цифровізації місцевого самоврядування. *Аспекти публічного управління*. 2021. № 9(4). С. 95–103. doi: <https://doi.org/10.15421/152141>.
2. Нікітенко Л.О. Використання краудсорсингових технологій в публічному управлінні містом. *Політичне життя*. 2021. № 3. С. 36–41.
3. Пендальчук Т.В. Краудсорсинг як технологія стратегічного менеджменту у сфері публічного управління. *Сучасний науковий журнал*. 2023. 2(2). С. 87–94. doi: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2023-2-12>.
4. Динник І.П. Технології краудсорсингу в громадянському суспільстві: сучасні механізми партисипативної демократії. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 21–22. С. 119–123. doi: 10.32702/2306-6814.2020.21-22.119.
5. Васильковський О.Т. Напрями удосконалення краудсорсингу, як механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю. *Вплив європеїзації на публічне управління та адміністрування в Україні: Міжнародна наукова конференція (5–6 жовтня 2022 р.)*. Рига, Латвійська Республіка, 2022. С. 25–27 doi: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-249-4-7>.
6. Flores C. C., Rezende D. A. Crowdsourcing framework applied to strategic digital city projects. *Journal of urban management*. 2022. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jum.2022.08.004>.
7. Lenart-Gansiniec R. The effect of crowdsourcing on organizational learning: evidence from local governments. *Government information quarterly*. 2021. P. 101593. doi: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2021.101593>.
8. Marzano G., Lizut J., Siguencia L. O. Crowdsourcing solutions for supporting urban mobility. *Procedia computer science*. 2019. Vol. 149. P. 542–547. doi: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2019.01.174>.
9. Громадянське суспільство України: сучасні практики та виклики розвитку : аналіт. доповідь. Київ : НІСД, 2018. 128 с.
10. Стан розвитку громадянського суспільства в Україні: шлях протягом 30-ти років та ключові аспекти 2021 року : аналіт. доповідь. Київ : НІСД, 2021. 112 с.

11. Про стан розвитку громадянського суспільства України в 2021 році та його зміни на початку 2022 року. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analitichni-dopovidi/pro-stan-rozvytku-hromadyanskoho-suspilstva-ukrayiny-v-2021-rotsi> (дата звернення: 20.01.2024).
12. Щетініна Т.О. Місцеві ініціативи як інструмент громадської участі: правові аспекти та цифрова трансформація. *Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека»*. 2022. № 8. doi: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2022-8-8497>.
13. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні. *Верховна Рада України*: офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-r#Text> (дата звернення: 12.02.2024).
14. Welcome. *FixMyStreet Platform my Society*. URL: <https://fixmystreet.org/> (дата звернення: 14.02.2024).
15. *Decide Madrid: plataforma de participaciyn ciudadana*. URL: <https://decide.madrid.es/> (дата звернення: 04.02.2024).
16. *Seoul Metropolitan Government: official website*. URL: https://english.seoul.go.kr/?SSid=101_01 (дата звернення: 10.02.2024).
17. Better Reykjavik: iceland's online participation platform. *Participedia*. URL: <https://participedia.net/case/5320#:~:text=Better%20Reykjavik%20is%20an%20online,Open%20Consultations%20and%20participatory%20budgeting> (дата звернення: 04.02.2024).
18. Participatory budgeting in Brazil. *World Bank*. URL: <https://documents.vseirnyjbank.org/ru/publication/documents-reports/documentdetail/600841468017069677/participatory-budgeting-in-brazil> (дата звернення: 02.02.2024).
19. Participatory Budgeting in Pune, India. *Participedia*. URL: <https://participedia.net/case/4280> (дата звернення: 24.02.2024).
20. Використання інструментів краудсорсингу в розвитку територіальних громад. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2022. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/rehionalnyy-rozvytok/vykorystannya-instrumentiv-kraudsorsynhu-v-rozvytku> (дата звернення: 13.02.2024).

References

1. Borodin, Ye., Piskokha, N., & Demoshenko, H. (2021). Problemy i perevahy tsyfrovizatsii mistsevoho samovriadvannia [The problems and advantages of digitization of local self-government]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, 9(4), 95–103. doi: <https://doi.org/10.15421/152141> [in Ukrainian].
2. Nikitenko, L. O. (2021). Vykorystannia kraudsorsynhovykh tekhnolohii v publichnomu upravlinni mistom [Utilizing crowdsourcing technologies in urban public governance]. *Politychne zhyttia*, 3, 36–41 [in Ukrainian].
3. Pendalchuk, T. V. (2023). Kraudsorsynh yak tekhnolohiia stratehichnoho menedzhmentu u sferi publichnoho upravlinnia [Crowdsourcing as a technology of strategic management in public governance]. *Suchasnyi naukovyi zhurnal*, 2(2), 87–94. doi: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2023-2-12> [in Ukrainian].
4. Dynnyk, I. (2020). Crowdsourcing technologies in civil society: modern mechanisms of partisipative democracy [Tekhnolohii kraudsorsynhu v hromadianskomu suspilstvi: suchasni mekhanizmy partysypatyvnoi demokratii]. *Investysiyi: praktyka ta dosvid*, 21–22, 119–123. doi: 10.32702/2306-6814.2020.21-22.119 [in Ukrainian].
5. Vasylkovskiy, O. T. (2022). Napriamy udoskonalennia kraudsorsynhu, yakmekhanizmu vzaiemodii orhaniv publichnoho upravlinnia z hromadskistiu [Directions for improving crowdsourcing as a mechanism for interaction between public administration bodies and the public]. *Influence of Europeanization on Public Management and Administration in Ukraine: International scientific conference*. (pp. 25–27). Riga, Republic of Latvia. doi: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-249-4-7> [in Ukrainian].
6. Flores, C. C., & Rezende, D. A. (2022). Crowdsourcing framework applied to strategic digital city projects. *Journal of urban management*. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jum.2022.08.004>.
7. Lenart-Gansiniec, R. (2021). The effect of crowdsourcing on organizational learning: evidence from local governments. *Government information quarterly*. doi: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2021.101593>.
8. Marzano G., Lizut J., & Siguencia L. O. (2019). Crowdsourcing solutions for supporting urban mobility. *Procedia computer science*, 149, 542–547. doi: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2019.01.174>.
9. Hromadianske suspilstvo Ukrainy: suchasni praktyky ta vyklyky rozvytku: analit. dopovid [Civil Society in Ukraine: Contemporary Practices and Development Challenges: Analytical Report]. (2018). Kyiv: NISD [in Ukrainian].
10. Stan rozvytku hromadianskoho suspilstva v Ukraini: shliakh protiahom 30-ty rokiv ta kliuchovi aspekty 2021 roku: analit. dopovid [The State of Civil Society Development in Ukraine: A 30-Year Journey and Key Aspects of 2021: Analytical Report]. (2021). Kyiv: NISD [in Ukrainian].
11. Pro stan rozvytku hromadianskoho suspilstva Ukrainy v 2021 rotsi ta yoho zminy na pochatku 2022 roku [About the State of Civil Society Development in Ukraine in 2021 and Its Changes at the Beginning of 2022]. (2022). *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analitichni-dopovidi/pro-stan-rozvytku-hromadyanskoho-suspilstva-ukrayiny-v-2021-rotsi> [in Ukrainian].

12. Shchetinina, T. O. (2022). Mistsevi initsiatyvy yak instrument hromadskoi uchasti: pravovi aspekty ta tsyfrova transformatsiia [Local Initiatives as a Tool of Civic Participation: Legal Aspects and Digital Transformation]. *Electronic scientific publication «Public Administration and National Security»*, 8. doi: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2022-8-8497> [in Ukrainian].
13. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini [On Approval of the Concept of Electronic Governance Development in Ukraine]. (2017). *Verkhovna Rada of Ukraine: official website of the Parliament of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p#Text> [in Ukrainian].
14. Welcome. *FixMyStreet Platform my Society*. Retrieved from <https://fixmystreet.org/>.
15. *Madrid: plataforma de participaciyn ciudadana*. Retrieved from <https://decide.madrid.es/>.
16. *Seoul Metropolitan Government: official website*. Retrieved from https://english.seoul.go.kr/?SSid=101_01.
17. Better Reykjavik: iceland's online participation platform. (2024). *Participedia*. Retrieved from <https://participedia.net/case/5320#:~:text=Better%20Reykjavik%20is%20an%20online,Open%20Consultations%20and%20participatory%20budgeting>.
18. Participatory budgeting in Brazil. (2024). *World Bank*. Retrieved from <https://documents.vsemirnyjbank.org/ru/publication/documents-reports/documentdetail/600841468017069677/participatory-budgeting-in-brazil>.
19. Participatory Budgeting in Pune, India. (2024). *Participedia*. Retrieved from <https://participedia.net/case/4280>.
20. Vykorystannia instrumentiv kraudsorsynhu v rozvytku terytorialnykh hromad [The Use of Crowdsourcing Tools in the Development of Territorial Communities]. (2024). *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/rehionalnyy-rozvytok/vykorystannya-instrumentiv-kraudsorsynhu-v-rozvytku> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 28.02.2024